

T.C.
İSTANBUL
KÜLTÜR
ÜNİVERSİTESİ

Kadın ve Sosyal Araştırmalar Birimi Raporu

EĞİTİMDE DÖNÜŞÜM
İÇİN ÖNCELİKLER:

İHTİYAÇ ANALİZİ
ÇALIŞMASI-2025

İçindekiler

Ön Söz.....	2
Teşekkür.....	3
Yönetici Özeti.....	4
Giriş.....	5
Metodoloji.....	7
Bulgular.....	8
Demografik Özellikler Bakımından Dağılım.....	8
İhtiyaç Duyulan Eğitim Konuları Bakımından Dağılım.....	8
Karşılaşılan Zorlayıcı Durumlar ve İhtiyaç Duyulan Beceriler Bakımından Dağılım.....	9
Eğitimlerin Uygulanabilirliği Hakkında Değerlendirmeler Bakımından Dağılım.....	10
Bulguların Demografik Değişkenler Açısından Genellenebilirliği.....	11
Sonuç ve Öneriler.....	13
Kaynakça.....	14
Ekler	
İhtiyaç Analizi Anket Formu.....	15

Ön Söz

Ülkemizde her kademede; eğitimin niteliğinin ve eğitiminin yetkinliğinin sorgulandığı, aynı zamanda eğitim kurumlarında inovasyon gerekliliğinin ön plana çıktığı bu dönemde Kültür Koleji Eğitim ve Geliştirme Merkezi (KÜGEM) **bu bilinçle**; ihtiyaç ve etki analizi ölçme ve değerlendirme tekniklerini kullanarak 2025-2026 Öğretim Yılı Eğitim Programını bir üst seviyeye taşımayı hedeflemiştir. Bu amaç doğrultusunda İstanbul Kültür Üniversitesi Kadın ve Sosyal Araştırmalar Birimi, ihtiyaç ve etki analizi çalışmalarını yürütme sorumluluğunu üstlenmiştir.

İhtiyaç analizi çalışması, 18 Ağustos-5 Eylül 2025 tarihlerinde gerçekleştirilen İstanbul Kültür Eğitim Kurumları (İKEK) 2025-2026 Öğretim Yılı KÜGEM Eğitim Programı başlamadan önce gerçekleştirilmiştir. 76 öğretmenin katıldığı bu çalışmada öncelikli amaçlarımız; her kademede görev yapan öğretmenlerin,

- gereksinim duydukları eğitim alanlarını belirlemek,
- mesleklerini icra ederken yaşadıkları zorlayıcı durumları saptamak ve
- söz konusu durumların tekrarlaması halinde üstesinden gelmek için ihtiyaç duydukları becerileri anlamaktır.

Etki analizi çalışması ise İKEK 2025-2026 Öğretim Yılı KÜGEM eğitim programı tamamlandıktan sonra ilgili eğitimden yararlanan 49 öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Etki analizi çalışmasında amaç;

- eğitim içeriklerinin öğretmenlerin beklentilerini karşılama düzeyini değerlendirmek,
- eğitim sonrası öğretmenlerin gelişimleri hakkında bilgi edinmek,
- öğretmenlerin öğrendiklerini sınıf pratiğine yansıtmaya motivasyonlarını ölçmek, okul ortamı ve yönetici/ekip ortamının elverişliliği hakkında görüşlerini anlamak,
- öğretmenlerin faydalı ve eksik/geliştirilmeli olarak nitelendirdiği hususları ve eğitim konularını saptamaktır.

Böylece; Kültür Eğitim Kurumlarında her öğretim yılı başında gerçekleştirilen KÜGEM eğitimlerinin iyileştirilmesi hedeflenmektedir. Bunun yanı sıra, KÜGEM eğitimleri öncesi öğretmenlerin duyurulan içeriklere ilişkin ihtiyaçlarının ve edineceklerinin uygulanabilirliği hakkında görüşlerinin eğitim sonrasındaki değerlendirmeleriyle karşılaştırılması da hedeflenmiştir. Bu nedenle ihtiyaç analizi anketindeki altıncı ve dokuzuncu sorular, etki analizi anketinde de yer almıştır.

Bu araştırma raporunda sadece ihtiyaç analizi araştırmasının sonuçlarına yer verilmiş olup etki analizi araştırmasının sonuçları ise KÜGEM ile paylaşılmıştır.

Araştırma raporunun Yönetici Özeti bölümünü İstanbul Kültür Eğitim Kurumları Okullar Koordinatörü Prof. Dr. Dursun Koçer, Giriş bölümünü ise İstanbul Kültür Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölüm Başkanı Prof. Dr. Mehmet Toran kaleme almıştır.

Bu çalışmanın, eğitimin her kademesinde bilimsel yaklaşımların yaygınlaşmasına katkı sunmasını ve diğer kurumlarda süreçlerin geliştirilmesine örnek olmasını umuyorum. Elde edilen deneyimlerin farklı eğitim ortamlarında uygulanmasıyla, ülkemizde eğitimin niteliği ve yenilikçi yönünün güçleneceğine inanıyorum.

Dr.Öğr.Üyesi Burçin ATASEVEN DOĞRU
İKÜ Kadın ve Sosyal Araştırmalar Birim Başkanı

Teşekkür

Bu çalışma İstanbul Kültür Üniversitesi Kurumsal İletişim Daire Başkanı Nilgün Eryeşil'in önerileri, CRM ve Veri Analitiği Müdürü Serkan Yıldırım'ın teknik destekleri, İstanbul Kültür Eğitim Kurumları Okullar Koordinatörü Prof. Dr. Dursun Koçer'in ve İstanbul Kültür Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölüm Başkanı Prof. Dr. Mehmet Toran'ın değerli katkılarıyla gerçekleştirilmiştir. Katkılarından dolayı kendilerine en içten şükranlarımı sunuyorum. Bizleri bir araya getiren Sayın Rektörümüz Prof.Dr. Famide Üney Yüksektepe'ye en içten minnetlerimle...

Yönetici Özeti

Değerli Eğitim Paydaşlarımız,

Eğitim ve öğretimin ulusal ve evrensel düzeydeki misyonunu gerçekleştirme sorumluluğunda en büyük sorumluluğu kuşkusuz öğretmenlerimiz taşımaktadır. Bu özverili yolculukta, onların mesleki gelişimlerini destekleyen en önemli yapılarımızdan biri de Kültür Geliştirme Merkezimizdir (KÜGEM).

KÜGEM, Kültür Koleji ve Kültür2000 Koleji başta olmak üzere tüm okullarımızda öğretmenlerimizin hizmet içi eğitimlerini planlayıp yürütmektedir. Bu yıl ise İstanbul Kültür Üniversitesi Kadın ve Sosyal Araştırmalar Birimi Başkanı Doç. Dr. Burçin Ataseven rehberliğinde, öğretmenlerimizin beklenti ve görüşlerini iki ayrı analiz çalışmasıyla bir araya getirmiştir. Bizler, öğretmenlerimizin görüşlerini merkeze alarak çocuklarımız ve gençlerimiz için eğitimde iyi uygulamaları sürdürmeye, yeni projeler geliştirmeye devam edeceğiz.

Bununla birlikte Kültür'ün 65 yıllık geleneğinden edindiğimiz tecrübeyle, eğitimi her zaman yeni bilgiler ve teknolojiler ile zenginleştirip paylaşmayı hedef alırız. Bu nedenle, nitelikli eğitime katkı sağlayacak ve öğretmenlerin sesi niteliğinde olan bu görüşlerin tüm eğitim dünyasına rehberlik etmesini önemsiyoruz.

Kurumsal anayasamızın “Kültürlü Kalite Yönelimlidir” ilkesi doğrultusunda hazırladığımız bu raporu; ülkemizi çağdaş medeniyetler seviyesine taşımak, geleceğimizi emanet ettiğimiz öğretmenlerimize destek olmak ve çocuklarımız ile gençlerimizin gelişimine katkı sunmak amacıyla tüm eğitim camiasıyla paylaşmayı bir sorumluluk olarak görüyoruz.

En iyi dileklerimizle,

Prof. Dr. Dursun Koçer
İKEK Okullar Koordinatörü

Giriş

Eğitim kavramına ilişkin ilk sistematik tartışmalar Antik Çağ'da görülse de, bu düşüncelerin kökenini insanlığın örgütlü toplum düzenine geçip kültür oluşturmaya başladığı dönemlere kadar götürmek mümkündür. Zira eğitimi tartışmalı kılan temel unsurlardan biri, onun işlevine dair “nasıl bir insan yetiştirmek istiyoruz?” sorusudur. Bu nedenle eğitim, hem bireyin hem de toplumun dönüşümünde etkili bir araç olarak görülmüş ve Antik Çağ'dan günümüze dek bu alandaki düşünceler sürekli zenginleşmiştir. İlk dönem eğitim tartışmaları erdemli birey, iyi yurttaş ve ideal toplum tasavvuru üzerine odaklanırken, modern eğitim düşüncesinin temelleri Comenius, Locke ve Rousseau gibi düşünürlerin öncülük ettiği Aydınlanma hareketiyle atılmıştır. Bu dönemde eğitim, bireyin özgürleşmesi, dogmatik düşünceden kurtulması ve aklın ve deneyimin rehberliğinde ilerlemesi gereken bir süreç olarak kavramsallaştırılmıştır (Çam, 2016; Güven, 2019). Sanayi Devrimi'yle birlikte kitlesel eğitim bir ihtiyaç haline gelmiş, kurumsal bir yapıya kavuşmuş ve ülke politikalarının ayrılmaz bir parçası olmuştur. Bu dönemde eğitim tartışmaları, toplumsal dönüşüm, demokrasi, eşitlik, eleştirel düşünce ve endüstriyel toplumun ihtiyaç duyduğu insan profilinin yetiştirilmesi ekseninde şekillenmiştir. Günümüzde ise eğitim gündeminde 21. yüzyıl becerileri, teknoloji okuryazarlığı, yapay zekâ ve sosyal-duygusal öğrenme gibi konuların baskın olduğu “nasıl insan?” sorusu etrafında şekillenen tartışmalara odaklanmaktadır (Keleşoğlu & Kalaycı, 2017). Eğitime atfedilen rolün sürekli değişim içinde olması, onun dinamik, dönüşebilir ve yeniden üretilebilir bir nitelik taşımasından kaynaklanmaktadır. Eğitimi sürekli tartışmalı bir alan haline getiren arka planda ise toplumsal dönüşümdeki belirleyiciliği, bireysel gelişimdeki merkezi konumu, ekonomik getirisi, değişen ihtiyaçlar ve köklü felsefi-ideolojik temeller yer almaktadır.

Tüm bu tartışmalar ışığında değerlendirildiğinde, eğitim yalnızca bilgi ve beceri kazandıran formel bir süreç olmanın ötesinde; bireyin kendisini, toplumu ve dünyayı anlama, sorgulama, dönüştürme ve bu süreç içinde kendi potansiyelini tam olarak gerçekleştirme sürecidir. Eğitim, ilerlemeci ve dönüştürücü bir niteliğe sahiptir; kültürü inşa eder ve onu sürekli olarak yeniden başka formlarda yeniden üretir (Dewey 2024). Bu nedenle eğitim, dinamik bir süreç olarak, çeşitli ilişki ve kesişimlerin bir arada bulunduğu bir alan olarak görülebilir.

Eğitime ilişkin teorik tartışmalar, eğitimin amacını ve hedeflerini yeniden tanımlasa da; okul, öğretmen, öğrenci ve veli gibi temel aktörlerin rollerini de irdelemek gerekir. Eğitime ilişkin bu aktörlerin birbiri ile ilişkisi ve üzerindeki etkisi eğitimin niteliğinde belirleyici bir rol oynamakla birlikte her birinin tek başına ayrıca daha derinlemesine ele alınarak incelendiği de görülmektedir. Bu bağlamda, bu çalışma özelinde odak nokta öğretmenler olduğundan, öğretmenin eğitimdeki rolü, niteliği ve mesleki gelişimine ilişkin teorik bir perspektif sunmak yerinde olacaktır. Öğretmenlik bir olgu olarak eğitimde önemli bir yere sahiptir; çünkü eğitimin icrasıdır. Eğitimin sistematik, planlı ve kitlesel olarak icrasının önemli aktörüdür. Kültürün yeniden üretiminin yol göstericisidir, kültürün inşasında önemli aktördür.

Merkezi bir role sahip olan öğretmenin misyonu ve doğası, zaman içinde önemli bir dönüşüm geçirmiştir. Öğretmenlik mesleği, geleneksel bilgi aktarıcılığı rolünden, öğrenme sürecinin etkin bir yöneticisi ve öğrencilerin potansiyellerini keşfedip becerilerini geliştirmelerine rehberlik eden bir kolaylaştırıcı konumuna evrilmiştir. Bu dinamik ve çok yönlü rol, "öğretmen" kavramının yeniden tanımlanmasını ve derinlemesine tartışılmasını bir zorunluluk haline getirmektedir (Işık ve diğerleri, 2010). Söz konusu tartışmalara başlamak için en isabetli çıkış noktası ise, kuşkusuz, öğretmenin mesleki yeterliliği odağıdır.

Alanyazın geniş bir perspektifle incelendiğinde (Grangeat & Gray, 2007; Kanbay Ak ve diğerleri, 2016; Karacaoğlu, 2008; Kunter ve diğerleri, 2013; Toran & Hacıfazlıoğlu, 2020; Yenen, 2022), mesleki

yeterliliğin tek bir boyuttan ibaret olmadığı, aksine birbiriyle iç içe geçmiş çoklu beceri alanlarının bütünleşik bir bileşeni olduğu görülmektedir. Bu yeterlilikler; yetkin bir alan bilgisinin yanı sıra, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerine hâkimiyeti, etkili bir sınıf yönetimi anlayışını, öğrencilerin bireysel, sosyal ve kültürel farklılıklarını tanıyıp ona göre pedagojik yaklaşımlar geliştirmeyi, etkili iletişim stratejileri kullanmayı, eğitim sürecini çok yönlü değerlendirebilme becerisini ve nihayetinde okul-toplum ilişkisini güçlendirecek iş birlikleri kurmayı kapsamaktadır.

Kuşkusuz, bu karmaşık ve çok boyutlu yeterliklere sahip, etkili ve nitelikli öğretmenler yetiştirmek, rastgele veya geleneksel yöntemlerle değil; ancak bilimsel araştırmalar ve evrensel standartlar ışığında titizlikle hazırlanmış öğretmen yetiştirme programları aracılığıyla mümkün olabilmektedir (Kulshrestha & Pandey, 2013). Bu programlar, öğretmenlere sadece teorik bilgi değil, aynı zamanda bu bilgiyi pratiğe dökebilecekleri eleştirel düşünme, problem çözme ve sürekli mesleki gelişim becerileri de kazandırmalıdır.

Ancak, öğretmenlik mesleğinin dinamik doğası ve sürekli gelişen eğitim ihtiyaçları göz önüne alındığında, mesleki gelişimin yalnızca ön lisans/lisans eğitimiyle sınırlı kalmaması, aksine kariyer boyu süren bir süreç olması gerektiği açıktır. İşte bu noktada, hizmetiçi eğitim programları kritik bir önem kazanmaktadır. Bu programlar, öğretmenlerin mevcut yeterliklerini güncellemelerine, yeni öğretim yöntem ve tekniklerini öğrenmelerine, karşılaştıkları güncel sınıf içi sorunlara yönelik pratik çözümler geliştirmelerine ve böylece mesleki uygulamalarını sürekli iyileştirmelerine olanak tanıyan bir yaşam boyu öğrenme mekanizması işlevi görür (Kaya, 2020). Dolayısıyla, etkili bir öğretmen yetiştirme sistemi, yalnızca nitelikli başlangıç eğitimiyle yetinmeyip, aynı zamanda düzenli, ihtiyaca odaklı ve destekleyici hizmetiçi eğitim fırsatlarıyla öğretmenlerin sürekli gelişimini besleyen bütüncül bir yaklaşımı gerektirir.

Eğitimin dinamik ve dönüştürücü doğası, öğretmenlik rolünün bilgi aktarıcılığından öğrenme süreci kolaylaştırıcılığına evrilmesi ve mesleki gelişimin kariyer boyu devam eden bir süreç olması gerçeğine dayanmaktadır. Bu bağlamda, hizmetiçi eğitim programlarının önemi teoride vurgulanmasına rağmen, uygulamada ne derece etkili, ihtiyaca odaklı ve destekleyici olduğunun sistematik olarak analiz edilmesi bir gerekliliktir. Mevcut programların öğretmen ihtiyaçlarıyla uyumu, uygulamadaki etkisi ve karşılaşılan engellerin belirlenmesi, eğitim kalitesinin artırılmasına yönelik politika ve uygulamalara rehberlik edecek veriler sağlayacaktır.

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin mesleki yeterliliklerini sürekli geliştirmelerinde hayati bir rol üstlenen hizmetiçi eğitim programlarının mevcut durumunu, öğretmenlerin bu programlara yönelik ihtiyaç ve beklentilerini ve programların mesleki uygulamalarına olan etkisini analiz ederek, etkililiği yüksek ve ihtiyaca cevap veren bir hizmetiçi eğitim modeline yönelik veri temelli öneriler geliştirmektir.

Metodoloji

Bu araştırma, 2025-2026 Öğretim Yılında İstanbul Kültür Eğitim Kurumları'nın (İKEK) tüm kademelerinde görev yapan öğretmenlerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. 18 Ağustos-05 Eylül 2025 tarihleri arasında düzenlenen Kültür Koleji Eğitim ve Geliştirme Merkezi (KÜGEM) Eğitim Programı öncesinde öğretmenlere SMS yoluyla Lime Survey platformunda hazırlanmış ihtiyaç analizi anketi iletilmiş ve toplam 76 öğretmen tarafından eksiksiz doldurulmuştur.

Anketin ilk bölümünde katılımcılara araştırmanın amacı ve veri gizliliğine ilişkin bilgilendirme yapılmıştır. Formda yer alan 9 soru, ortalama 3-4 dakikada cevaplanacak şekilde tasarlanmıştır:

- **Demografik Sorular (1-4):** Katılımcıların cinsiyet, yaş, görev yaptıkları kademe ve mesleki kıdem süreleri hakkında bilgi edinmeye yöneliktir.
- **Eğitim İhtiyaçları (5. soru):** Beşinci soru, araştırmaya katılan öğretmenlerin ihtiyaç duydukları eğitim başlıklarını belirlemek için oluşturulmuştur. Katılımcılardan açık uçlu formatta en acil ihtiyaç duydukları üç eğitim başlığını belirtmeleri istenmiştir.
- **KÜGEM Eğitim Programı (6. soru):** 2025-2026 Öğretim Yılı KÜGEM eğitim programında yer alan 14 eğitim başlığı listelenmiş; öğretmenlerden bu konularda kendilerini geliştirme ihtiyaçlarını 1-hiç, 5-çok fazla olacak şekilde beş noktadan birinde derecelendirmeleri talep edilmiştir.
- **Zorlayıcı Durumlar ve Beceri İhtiyacı (7-8. sorular):** Anket formunda yer alan sonraki iki soru, öğretmenlerin mesleklerini icra ederken karşılaştıkları en zorlayıcı durumları belirlemek ve bu durumların bir daha tekrarlaması halinde üstesinden gelmek için ihtiyaç duydukları becerileri anlamak amacıyla açık uçlu olarak tasarlanmıştır.
- **Eğitimlerin Uygulanabilirliği (9. soru):** Son soru ise, öğretmenlerin KÜGEM eğitimlerinden edinecekleri bilgi ve becerileri sınıf pratiğine yansıtma olanakları hakkında bilgi edinmek amacıyla oluşturulmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerden sınıf pratiğine yansıtma motivasyonlarını, okul ortamını ve yönetici/ekip ortamının elverişliliğini 1-hiç katılmıyorum, 5-tamamen katılıyorum olmak üzere 5'li likert ölçeğinde değerlendirmeleri istenmiştir.

Anket formu iki gün boyunca erişime açık tutulmuş, ardından elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 22 programına aktarılmıştır.

KÜGEM eğitim programına ilişkin altıncı sorunun analizleri, KÜGEM yöneticilerine sunulan ayrı bir raporda değerlendirilmiş; bu raporda ilgili sorunun analizine yer verilmemiştir. Diğer soruların yanıtları ise frekans dağılımları ve betimleyici istatistikler aracılığıyla incelenmiş, örnekleme ilişkin genel bir değerlendirme yapılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin acil gördükleri eğitim başlıkları ile eğitimlerin uygulanabilirliğine yönelik görüşleri, demografik değişkenler açısından karşılaştırılmış ve bulguların genellenebilirliği istatistiksel olarak test edilmiştir.

Araştırmanın kapsamı bazı sınırlılıklar içermektedir. Çalışma yalnızca 2025-2026 öğretim yılında İKEK bünyesindeki anaokulu, ilkokul, ortaokul, Anadolu lisesi ve Fen lisesi kademelerinde görev yapan öğretmenlere uygulanmıştır. Bu nedenle sonuçlar yorumlanırken örneklem büyüklüğü ve zaman kısıtlılığı dikkate alınmalıdır.

Bulgular

Demografik Özellikler Bakımından Dağılım

Araştırmaya katılan 76 öğretmenin anket formunda yer alan cinsiyet ve kademe değişkenleri bakımından dağılımları ile yaş ve kıdem değişkenlere ait betimleyici istatistikleri Tablo 1’de verilmiştir. İlgili araştırmaya katılan öğretmenlerin %78.9’unun kadın olup %40.8’i ortaokul kademesinde görev yapmaktadır. Bunun yanı sıra, araştırmaya katılan 76 öğretmenin yaş ortalamasının yaklaşık 40 olduğu ve ortalama 17 senedir öğretmenlik mesleğini icra ettikleri görülmektedir.

Tablo 1: Katılımcıların demografik özellikleri

Değişken	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	60	78.9
Erkek	16	21.1
Kademe		
Anaokulu	7	9.2
İlkokul	13	17.1
Ortaokul	31	40.8
Anadolu Lisesi	13	17.1
Fen Lisesi	12	15.8
Yaş	Min: 21 Maks: 68	Ort.: 39.9 Std. Sapma: 9.7
Kıdem	Min: 1 Maks: 50	Ort.: 16.8 Std. Sapma: 10.3

İhtiyaç Duyulan Eğitim Konuları Bakımından Dağılım

Anket formunda yer alan beşinci soruda öğretmenlerden ihtiyaç duydukları en acil üç eğitim konusunu belirtmeleri istenmiştir. İlgili soru yönlendirme yapılmadan açık uçlu sorulmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin verdikleri yanıtlar mesleki gelişim, eğitim araçları, iletişim, kişisel gelişim ve teknoloji olmak üzere beş ana başlıkta toplanmıştır. Teknoloji artan öneminden ötürü eğitim araçları konu başlığından ayrı bir başlık olarak ele alınmıştır. Verilen cevapların ilgili ana konu başlıkları bakımından dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: İhtiyaç duyulan en acil eğitim konuları

Eğitim Konu Başlığı	Birinci Sırada		İkinci Sırada		Üçüncü Sırada	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Mesleki Gelişim	22	28.9	18	23.7	25	32.9
Eğitim Araçları	9	11.8	12	15.8	8	10.5
İletişim	10	13.2	14	18.4	12	15.8
Kişisel Gelişim	12	15.8	11	14.5	13	17.1
Teknoloji	23	30.3	21	27.6	18	23.7

Tablo 2’de verilen değerler incelendiğinde;

- **Teknoloji:** Katılımcıların %30.3’ü bu başlığı ilk sırada belirtmiştir. En sık dile getirilen ihtiyaçlar yapay zeka uygulamaları ve dijital okuryazarlık olurken; siber güvenlik ve web3 uygulamaları da öne çıkan konular arasındadır.

- **Mesleki Gelişim:** Katılımcıların %28,9'u bu başlığı ilk sırada dile getirmiştir. En çok belirtilen konu sınıf yönetimi olup, ter yüz eğitim (flip learning), proje bazlı öğrenme ve müfredat içeriklerinin zenginleştirilmesi öne çıkmaktadır. İkinci ve üçüncü sırada ise İngilizce, sürdürülebilir kalkınma amaçları ve öğretmenlerin hak ve sorumlulukları yer almıştır. Sınıf yönetimi, öğrenme için uygun ortamın sağlanması ve sürdürülmesi (Erdoğan, 2003, s.11), sınıf yaşamının orkestra gibi yönetilmesi (Demirtaş ve Güneş, 2002, s. 141) olarak tanımlanmıştır. Sınıf yönetimi, verilen eğitimin içeriğiyle doğrudan ilişkili olduğundan mesleki gelişim eğitim başlığında değerlendirilmiştir.
- **Kişisel Gelişim:** Bu başlık katılımcılar tarafından %15-17 aralığında sıklıkla vurgulanmış, özellikle iş güvenliği, ilk yardım, zaman ve stres yönetimi öne çıkmıştır.
- **İletişim:** Kişisel eğitim başlığı ile benzer oranlarda dile getirilmiş olan bir diğer eğitim başlığı ise iletişimdir. İletişim başlığı altında değerlendirilen ve en çok belirtilen eğitim konusu akran zorbalığıdır. Öğretmenlerin açık uçlu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde ise akran zorbalığının daha çok özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik gerçekleştirildiği ve öğretmenlerin özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerle iletişimde zorlandıkları görülmektedir.

Karşılaşılan Zorlayıcı Durumlar ve İhtiyaç Duyulan Beceriler Bakımından Dağılım

Öğretmenlerin mesleklerini icra ederken karşılaştıkları en zorlayıcı durumları belirlemek amacıyla sorulan açık uçlu soru için en fazla belirtilen durumlar Tablo 3'de listelenmiştir.

Tablo 3: Öğretmenlerin karşılaştıkları en zorlayıcı durumlar

En fazla belirtilen zorlayıcı durum ifadeleri
Farklı öğrenci profilleri, akran zorbalığı
Öğrencimin sürekli arkadaşlarına zorbalık yapması ve yalan söylemesi
Özel Eğitim gereksinimi olan bir öğrencinin sınıfta gördüğü zorbalığı engelleme çabam
Etkileşimli ders yapmak ve çocukların ilgilerini derse çekmek
Müfredat yoğunluğu sebebiyle farklı öğretim yöntem ve tekniklerini çok fazla uygulayamamak
Ailelerin çocuklarının doğal öğrenme ortamında zarar göreceğini düşünerek fazla korumacı ve tedirgin davranışlarının olması ve bu duygunun çocuğa fazlasıyla yansıtılması olmasıdır.
Disiplinsiz davranışlar
Yıllar geçtikçe öğrencilerin disiplin anlayışının farklılaşması ve kuralları reddetmeye olan meyillerinin artması
Velinin anlayışsızlığı
Maddi sıkıntılar
Yoğunluk
Çok fazla platform kullanmak

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ilgili soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde en çok öne çıkan konular:

- akran zorbalığı,
- sınıf ortamında davranış farklılığı gösteren öğrenci sayısının artması,
- velilerin söz konusu zorluklar karşısında öğretmenlerin ihtiyaç duydukları duyarlılığı göstermemeleri ve
- öğretmenlerin mevcut eğitimi sistemi kaynaklı zaman ve stres yönetiminde yaşanan güçlükler olmuştur.

Öğretmenlerin belirttikleri zorlayıcı durumlar tekrarlandığı takdirde ihtiyaç duydukları becerileri anlamak için 'böyle bir durum bir daha yaşandığında hangi becerilerin size yardımcı olacağını düşünüyorsunuz?' diye sorulan soru için en fazla belirtilen ifadeler Tablo 4'de listelenmiştir.

Tablo 4: Öğretmenlerin karşılaştıkları zorlayıcı durumlarla baş etmek için ihtiyaç duydukları beceriler

En fazla belirtilen ihtiyaç duyulan beceriler ifadeleri
Akran nezaketinin geliştirilmesine yönelik rehberlik çalışmaları
Davranış bozuklukları karşısında baş etme yöntemlerini güncel çağımız çocuklarına göre uyarlamak
Problem çözme becerileri
Motivasyon, empati ve planlama
Etkin işbirliği, Rehberlik ile disiplinler arası çalışma
Doğru iletişim dilini kullanarak öğrenci ile ortak bağ kurmak
Etkili zaman kullanma
Doğru materyal seçimi ve doğru bir ders planını hazırlama yardımcı olabilir
Öğrenci velisinin işbirliğine katılmasını sağlamak
Okul-aile-öğretmen işbirliği
Durum değerlendirme ve yönlendirme
Maaş iyileştirmesi ve değerli olduğumuzun gösterilmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin vurguladığı başlıca beceriler şunlardır:

- iletişim becerileri)doğru dile kullanımı, empati, ortak bağ kurma),
- zaman ve stres yönetimi,
- problem çözme ve planlama,
- akran nezaketi ve rehberlik çalışmaları,
- okul-aile-öğretmen iş birliğinin geliştirilmesi.

Eğitimlerin Uygulanabilirliği Hakkında Değerlendirmeler Bakımından Dağılım

İlgili araştırmanın anket formunda yer alan son soru KÜGEM eğitim programı kapsamında verilecek eğitimler dahil olmak üzere aldıkları eğitimlerden edinecekleri bilgi ve becerilerin uygulanabilirliği hakkında görüşlerini anlamak amacıyla tasarlanmıştır. İlgili soruyla araştırmaya katılan öğretmenlerden soruda yer alan üç ifadeden her birini 1-hiç katılmıyorum, 5-tamamen katılıyorum olmak üzere 5’li likert ölçeğinde değerlendirmeleri istenmiştir. Verilen cevapların dağılımları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Eğitimlerden edinecek bilgi ve becerilerin uygulanabilirliği hakkında değerlendirmelerin dağılımı

İfadeler	Bu eğitimde edineceklerimi sınıf pratiğime yansıtmaya motivasyonum yüksektir		Okul ortamım öğrendiklerimi denemeye elverişlidir		Yönetim/ekip desteği alabileceğime inanıyorum	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hiç katılmıyorum	-	-	1	1.3	1	1.3
Katılmıyorum	-	-	2	2.6	2	2.6
Kararsızım	8	10.5	12	15.8	8	10.5
Katılıyorum	9	11.8	22	28.9	19	25.0
Tamamen katılıyorum	59	77.6	39	51.3	46	60.5

İlgili soruda yer alan ifadeler bakımından verilen cevapların dağılımları incelendiğinde;

- araştırmaya katılan öğretmenlerin %77.6’sı öğreneceklerini sınıf pratiğine aktarma motivasyonlarının yüksek olduğunu belirtmiş,
- %51.3’ü okul ortamının öğrendiklerini denemeye elverişli olduğunu ve

- %60.5'i de yönetim/ekip desteği alabileceğini inandığını ifade etmiştir.

Bulguların Demografik Değişkenler Açısından Genellenebilirliği

Araştırma raporunun metodoloji bölümünde bahsedilen örneklem ve zaman sınırlılıkları dahilinde bu alt bölümde öğretmenlerin en acil (birinci sırada) ihtiyaç duydukları eğitim başlıkları ve eğitimlerden edindiklerinin uygulanabilirliği hakkında değerlendirmeleri demografik değişkenler bakımından incelenmiş, elde edilen bulguların genellenebilirliği istatistiksel olarak test edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin en acil ihtiyaç duydukları eğitim başlıkları ve eğitimden edinilenlerin uygulanabilirliği hakkında değerlendirmeleri ile öğretmenlerin cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla gerçekleştirilen Ki-kare bağımsızlık testlerine ilişkin sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Araştırma bulguları ile cinsiyet arasındaki anlamlı ilişkinin test sonuçları

Soru ve ifadeler		Cinsiyet		χ^2	p
		Kadın	Erkek		
Sizce öğretmenler için en acil eğitim başlıkları nelerdir? (Birinci tercih)	Mesleki Gelişim	18 (81.8)*	4 (18.2)	1.315	0.859
	Eğitim Araçları	7 (77.8)	2 (22.2)		
	İletişim	9 (90.0)	1 (10.0)		
	Kişisel Gelişim	9 (75.0)	3 (25.0)		
	Teknoloji	17 (73.9)	6 (26.1)		
Bu eğitimde edineceklerimi sınıf pratiğime yansıtmaya motivasyonum yüksektir	Kararsızım	6 (75.0)	2 (25.0)	0.100	0.951
	Katılıyorum	7 (77.8)	2 (22.2)		
	Tamamen katılıyorum	47 (79.7)	12 (20.3)		
Okul ortamım öğrendiklerimi denemeye elverişlidir	Kararsızım veya katılmıyorum	13 (86.7)	2 (13.3)	1.458	0.834
	Katılıyorum	16 (72.7)	6 (27.3)		
	Tamamen katılıyorum	31 (79.5)	8 (20.5)		
Yönetim/ekip desteği alabileceğime inanıyorum	Kararsızım veya katılmıyorum	10 (90.9)	1 (9.1)	3.738	0.443
	Katılıyorum	14 (73.7)	5 (26.3)		
	Tamamen katılıyorum	36 (78.3)	10 (21.7)		

*n (%) değerleri verilmiştir.

Tablo 6'da verilen değerler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin en acil ihtiyaç duydukları eğitim başlıkları ve eğitimden edinilenlerin uygulanabilirliği hakkında değerlendirmeleri ile öğretmenlerin cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin en acil ihtiyaç duydukları eğitim başlıkları ve eğitimden edinilenlerin uygulanabilirliği hakkında değerlendirmeleri ile çalıştıkları kademeler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla gerçekleştirilen Ki-kare bağımsızlık testleri sonucu elde edilen dağılımlar incelendiğinde ise, hücre sayılarının yarısından fazlasının frekans değerlerinin 5'den az olduğu görülmüştür. Kademe değişkeninin doğası gereği sıklar bakımından birleştirme yapılamayacağından Ki-kare bağımsızlık testlerinin sonuçlarına yer verilmemiştir.

Anket formunda yer alan yaş ve kıdem değişkenleri sürekli değişken olduklarından dolayı araştırma bulgularının ilgili değişkenler bakımından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla kullanılacak testlerin seçimi için her iki değişken için ilk olarak Kolmogorov Smirnov testi uygulanmıştır. Kolmogorov Smirnov test sonuçlarına göre her iki değişkenin de normal dağılım

göstermediği görülmüştür ($p > 0.05$). Bu nedenle araştırmaya katılan öğretmenlerin en acil ihtiyaç duydukları eğitim başlıkları ve eğitimden edinilenlerin uygulanabilirliği hakkında değerlendirmelerinin öğretmenlerin yaşları ve kıdemleri bakımından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis testlerine ilişkin sonuçlar Tablo 7 ve Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 7: Araştırma bulgularının yaş değişkeni bakımından anlamlı farklılığının test sonuçları

Soru ve ifadeler		Yaş		χ^2	p
		N	Sıra Ort.		
Sizce öğretmenler için en acil eğitim başlıkları nelerdir? (Birinci tercih)	Mesleki Gelişim	22	37.6	1.961	0.743
	Eğitim Araçları	9	40.7		
	İletişim	10	33.4		
	Kişisel Gelişim	12	45.5		
	Teknoloji	23	37.1		
Bu eğitimde edineceklerimi sınıf pratiğime yansıtmaya motivasyonum yüksektir	Kararsızım	8	42.4	0.597	0.742
	Katılıyorum	9	34.2		
	Tamamen katılıyorum	59	38.6		
Okul ortamım öğrendiklerimi denemeye elverişlidir	Kararsızım veya katılmıyorum	15	41.1	1.698	0.791
	Katılıyorum	22	43.11		
	Tamamen katılıyorum	39	36.29		
Yönetim/ekip desteği alabileceğime inanıyorum	Kararsızım veya katılmıyorum	11	48.2	3.175	0.529
	Katılıyorum	19	41.6		
	Tamamen katılıyorum	46	35.6		

Tablo 8: Araştırma bulgularının kıdem değişkeni bakımından anlamlı farklılığının test sonuçları

Soru ve ifadeler		Kıdem		χ^2	p
		N	Sıra Ort.		
Sizce öğretmenler için en acil eğitim başlıkları nelerdir? (Birinci tercih)	Mesleki Gelişim	22	39.2	0.093	0.999
	Eğitim Araçları	9	39.39		
	İletişim	10	38.1		
	Kişisel Gelişim	12	39.2		
	Teknoloji	23	37.5		
Bu eğitimde edineceklerimi sınıf pratiğime yansıtmaya motivasyonum yüksektir	Kararsızım	8	48.2	1.951	0.377
	Katılıyorum	9	34.1		
	Tamamen katılıyorum	59	37.9		
Okul ortamım öğrendiklerimi denemeye elverişlidir	Kararsızım veya katılmıyorum	15	47.52	3.995	0.407
	Katılıyorum	22	44.3		
	Tamamen katılıyorum	39	34.9		
Yönetim/ekip desteği alabileceğime inanıyorum	Kararsızım veya katılmıyorum	11	51.5	7.166	0.127
	Katılıyorum	19	45.6		
	Tamamen katılıyorum	46	34.2		

Tablo 7 ve Tablo 8’de verilen değerler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin en acil ihtiyaç duydukları eğitim başlıkları ile eğitimden edinilenlerin uygulanabilirliği hakkında değerlendirmelerinin yaş ve kıdem bakımından anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0.05$).

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma, İstanbul Kültür Eğitim Kurumları'nda görev yapan öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçlarını ve eğitimlerin uygulanabilirliğine dair değerlendirmelerini ortaya koymuştur. Bulgulara göre:

- Katılımcıların büyük çoğunluğu kadın öğretmenlerden oluşmakta ve ortaokul kademesi öne çıkmaktadır. Ortalama yaş yaklaşık 40, mesleki kıdem ise 17 yıldır.
- Öğretmenlerin en acil ihtiyaç duydukları eğitim başlıkları **teknoloji** ve **mesleki gelişim** alanlarında yoğunlaşmıştır. Yapay zekâ uygulamaları, dijital okuryazarlık, sınıf yönetimi ve müfredatın zenginleştirilmesi en sık vurgulanan konular olmuştur.
- Karşılaşılan en zorlayıcı durumlar arasında **akran zorbalığı**, **sınıf ortamında davranış farklılıkları**, **veli duyarlılığındaki yetersizlikler** ve **zaman/stres yönetimine ilişkin sorunlar** öne çıkmıştır.
- Bu durumlarla başa çıkabilmek için öğretmenler özellikle **iletişim becerileri**, **zaman ve stres yönetimi**, **problem çözme**, **rehberlik çalışmaları** ve **okul-aile-öğretmen iş birliği** ihtiyacını dile getirmiştir.
- Eğitimlerin uygulanabilirliğine ilişkin değerlendirmelerde öğretmenlerin büyük bir kısmı sınıf pratiğine yansıtma motivasyonunun yüksek olduğunu, okul ortamlarının öğrenilenleri denemeye elverişli olduğunu ve yönetim/ekip desteğine inandıklarını belirtmiştir.
- Demografik değişkenler (cinsiyet, yaş, kıdem, kademe) ile ihtiyaç ve uygulama değerlendirmeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırma bulgularına dayanarak geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- **Teknoloji odaklı eğitimler** artırılmalı, özellikle yapay zekâ uygulamaları, dijital okuryazarlık ve siber güvenlik gibi alanlarda düzenli atölyeler planlanmalıdır.
- **Sınıf yönetimi ve mesleki gelişim programları**, ters yüz eğitim, proje bazlı öğrenme ve müfredat içeriklerinin zenginleştirilmesine yönelik uygulamalarla desteklenmelidir.
- **İletişim ve rehberlik becerileri** üzerine eğitimler yaygınlaştırılmalı; akran zorbalığını önlemeye yönelik programlar, özellikle özel eğitim gereksinimi olan öğrenciler dikkate alınarak hazırlanmalıdır.
- **Kişisel gelişim destekleri** kapsamında öğretmenlere stres ve zaman yönetimi, motivasyon ve empati becerilerini güçlendirecek eğitimler sunulmalıdır.
- **Veli-okul iş birliğini geliştirecek stratejiler** hayata geçirilmeli, öğretmenlerin velilerle sağlıklı iletişim kurmasına destek olacak araçlar geliştirilmelidir.
- Eğitimlerin sürdürülebilirliği için **katılımcı geri bildirimleri düzenli olarak toplanmalı** ve program içerikleri ihtiyaç analizleriyle sürekli güncellenmelidir.

Bu çalışma, öğretmenlerin mesleki gelişiminde **ihtiyaç temelli yaklaşımın** önemini ortaya koymuş ve KÜGEM eğitim programlarının sürekli iyileştirilmesine yönelik veri sağlamıştır. Çalışmanın aynı zamanda, bilimsel yöntemlerin eğitim alanında uygulanmasına dair önemli bir örnek oluşturması ve benzer kurumlarda da süreç iyileştirmelerine rehberlik etmesi beklenmektedir. Elde edilen bulguların, farklı eğitim kurumlarında yaygınlaştırılması; eğitimde kaliteyi, yenilikçiliği ve öğretmenlerin mesleki doyumunu artırmaya katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Çam, F. B. (2016). Eğitim sisteminin ortaya çıkışı ve Antik Yunan eğitim anlayışının temelleri. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 5(2), 629-643.
- Demirtaş, H. ve Güneş, H. (2002). *Eğitim yönetimi ve denetimi sözlüğü*. Anı Yayıncılık.
- Dewey, J. (2024). *Democracy and education*. Columbia University Press. (Orijinal ilk baskı, 1916)
- Erdoğan, İ. (2003). *Sınıf yönetimi*. Sistem Yayıncılık.
- Grangeat, M., & Gray, P. (2007). Factors influencing teachers' professional competence development. *Journal of Vocational Education and Training*, 59(4), 485-501. <https://doi.org/10.1080/13636820701650943>
- Güven, İ. (2019). Eğitim tarihi. *Pegem Akademi*.
- Işık, A., Çiltaş, A. & Baş, F. (2010). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 53-62.
- Kanbay Ak, G., Yıldırım, B., & Ateş, H. K. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki yeterlilik algılarının incelenmesi (Başakşehir İlçesi Örneği). *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (55), 89-108.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin yeterlilik algıları. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 70-97.
- Kaya, M. (2020). MEB Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü'nün hizmet içi eğitim faaliyetleri: Katılımcılar, eğitim durumları, eğitim konuları. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(1), 183-193.
- Keleşoğlu, S., & Kalaycı, N. (2017). Dördüncü sanayi devriminin eşliğinde yaratıcılık, inovasyon ve eğitim ilişkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(1), 69-86.
- Kulshrestha, A. K., & Pandey, K. (2013). Teachers training and professional competencies. *Voice of Research*, 1(4), 29-33.
- Kunter, M., Kleickmann, T., Klusmann, U., & Richter, D. (2013). The development of teachers' professional competence. M. Kunter, J. Baumert, W. Blum, U. Klusmann, S. Krauss, & M. Neubrand (Ed.), *Cognitive activation in the mathematics classroom and professional competence of teachers* içinde (ss. 63-77). Springer.
- Toran, M., & Hacıfazlıoğlu, Ö. (2020). Dream versus reality: The process of preschool teacher's professionalization in Turkey. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(31), 377-392. <https://doi.org/10.29329/mjer.2020.234.18>
- Yenen, E. T. (2022). Öğretmenlerin Mesleki Yeterliklerini Etkileyen Faktörler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 27-45.

Ekler: İhtiyaç Analizi Anket Formu

Sevgili Öğretmenlerimiz ve Eğitim Yöneticilerimiz,

Bu çalışma, İstanbul Kültür Üniversitesi Kadın ve Sosyal Araştırmalar Birimi tarafından Kültür Eğitim Kurumları KÜGEM çalışmaları özelinde hazırlanmıştır.

Çalışmamızın amacı, siz değerli eğitim emekçilerinin beklenti ve ihtiyaçlarını doğru anlamak, öğretmenlerimizin sesi olmak ve nitelikli eğitim sürecinde doğru adımları birlikte atabilmektir.

Yanıtlarınız ve içeriklerinizde kişisel bilgi ve verilerinizin hassasiyetle korunacağını taahhüt eder, çalışmamıza katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Kadın ve Sosyal Araştırmalar Birimi

Bu ankette 9 soru var.

Anket Soruları

- 1) Cinsiyetiniz:
 - a) Kadın
 - b) Erkek
- 2) Yaşınız:
- 3) Görev yaptığınız kademeyi seçiniz:
 - a) Anaokulu
 - b) İlkokul
 - c) Ortaokul
 - d) Anadolu Lisesi
 - e) Fen Lisesi
- 4) Öğretmenlikte kaçınıcı yılınız?
- 5) Sizce öğretmenler için en acil eğitim başlıkları neler olmalıdır?
 - a)
 - b)
 - c)
- 6) Aşağıdaki konularda kendinizi ne kadar geliştirmeye ihtiyaç duyuyorsunuz? (1=Hiç, 5=Çok fazla)
 - a) Eğitimde yapay zeka uygulamaları
 - b) Öğrenmenin doğası
 - c) TOEFL primary
 - d) Sürdürülebilir kalkınma programı
 - e) Spor ve eğitim
 - f) Sorgulama anlayışını teşvik eden okul ekosistemi
 - g) TOEFL junior
 - h) PUMAK12 (Performance and upskilling management)
 - i) İKÜ CATS (Computer aided training system)
 - j) Dijital çağda okur yazar olmak-Ortak paydamız okumak
 - k) Yapay zeka destekli dil eğitimi
 - l) Akıl ve zeka oyunları
 - m) Akran nezaketi
 - n) Özel eğitimli öğrencileri tanıma ve onlara yaklaşım yöntemleri

7) Son bir yılda mesleğinizde yaşadığınız en zorlayıcı durum neydi?

.....

8) Böyle bir durum bir daha yaşandığında hangi becerilerin size yardımcı olacağını düşünüyorsunuz?

.....

9) Aşağıdaki ifadelerle ne kadar katılıyorsunuz? (1=Hiç katılmıyorum, 5=Tamamen katılıyorum)

- a) Bu eğitimde edineceklerimi sınıf pratiğime yansıtmaya motivasyonum yüksektir.
- b) Okul ortamım öğrendiklerimi denemeye elverişlidir.
- c) Yönetim/ekip desteği alabileceğime inanıyorum.